

Čís. 122.

- I. **Zákonný dedič, ktorý chce žalobou napadnúť platnosť testamentu, nemusí vyčkat' odkázanie na porad práva podľa § 84 zák. čl. XVI: 1894.**
- II. **Závadným testamentárnym svedkom podľa § 9 zák. čl. XVI: 1876 je i bratranec, ktorý má len jedného starého rodiča spoločného s osobou obmyslenou v testamente.** (Rozh. z 5. IV. 1940, Rv 438/39).

Žalobníčka, dcéra zomr. Pavla D., domáhala sa v spore rozsudkového výroku, že písomný súkromný testament zostaviteľa, v ktorom na úkor jej zákonného dedičského práva ustanovil v prospech žalovanej, svojej druhej dcéry, dedičské výhody, je neplatný, lebo jeden z potrebných štyroch svedkov, ktorí boli pri zhotovení tohoto testamentu použítí, Štefan V. je bratrancom žalovanej, teda podľa § 9 zák. čl. XVI: 1876 nemohol byť platne testamentárnym svedkom. – Žalovaná bránila sa proti žalobe jednak tým, že Štefan V. nie je jej pobočným príbuzným (bratrancom), ako to má na mysli § 9 zák. čl. XVI: 1876, lebo Štefan V. a ona majú spoločného len jedného starého rodiča (starú matku), a jednak tým, že žaloba je predčasná, lebo žalobníčka v pozostalostnom pokračovaní, ktoré je v behu, nebola ešte odkázaná proti nej na porad práva.

Prvý súd žalobu zamietol. **Odvolačí súd** rozsudok prvého súdu zmenil a žalobe o neplatnosť písomného súkromného testamentu zomr. Pavla D. vyhovel.

Slovenský najvyšší súd dovolanie žalovanej zamietol. Z dôvodov:

Niet zákonného ustanovenia, ani iného platného právneho pravidla, ktoré by obmedzovalo právo dediča napadnúť platnosť testamentu na dobu po skončení pozostalostného pokračovania. Preto mohla žalobníčka ako descendentka zostaviteľa započat' spor pre neplatnosť testamentu bez toho, že by bola vyčkala, aby ju na to odkázal pozostalostný súd podľa § 84 zák. čl. XVI: 1894. Opatrenie pozostalostného súdu podľa tohoto §-u má význam viac len deklaratívny, že niet dohody, ktorá by mohla byť základom odovzdania pozostalosti, ale nemá právotvorný význam pre vznik práva dediča napadnúť testament, keďže toto právo vzniká už smrťou zostaviteľa. Neprávom sťažuje si teda žalovaná, že odvolací súd mal žalobu – podanú pred skončením pozostalostného pokračovania – uznať za predčasnú.

Je pravda, že podľa platných pravidiel obmedzujúce ustanovenie zákona nemožno vykladať extenzívne a preto aj ustanovenie § 9 zák. čl. XVI: 1876 nemožno rozširovať na príbuzných v tomto §-e neuvedených. Ale odvolací súd neporušil citované zákonné ustanovenie, keď uznal, že príbuzenský pomer testamentárneho svedka Štefana V. k dedičom zostaviteľa vylučuje platnosť opatrení, učinенých v tomto testamente. Nie je sporné, že stará matka tak pomenovaného svedka ako aj sporových strán, teda aj žalovanej, bola spoločná. Žalovaná nesprávne dovodzuje z § 9 cit. zák., že za príbuzných z pobočnej vetvy podľa tohoto §-u možno pokladať len tých, ktorí mali spoločných oboch starých rodičov. Označenie príbuzenského pomeru podľa pôvodu po rodičoch alebo po starých rodičoch podľa citovaného §-u vyjadruje príbuzenstvo podľa **pokrevného** sväzku, aký nesporne vzniká aj keď len jeden z rodičov alebo starých rodičov bol spoločný. Keď tedy citovaný paragraf nevyjadruje pôvod od spoločných rodičov, treba označeniu pôvodu v plurále od »rodičov a starých rodičov« rozumieť tak, že je vylúčená účasť na majetkovej výhode z testamentu, keď

ktorýkoľvek z rodičov alebo zo starých rodičov bol spoločným pokrevným predkom testamentárneho svedka a osoby majetkom obmyslenej.

Takýto príbuzenský pomer jedného zo štyroch testamentárnych svedkov nečiní síce testament absolútne neplatným a má vzápätí len, že testamentárny dedič, ktorý je k svedkovi v označenom príbuzenskom pomere, nemôže byť účastný majetkovej výhody, ktorá mu bola testamentom venovaná. Predsa v súdenom prípade nemožno spoznať porušenie materiálneho práva odvolacím súdom v tom, že tento vyhlásil testament za neplatný, lebo v testamente nebolo okrem sporových strán inej majetkom obmyslenej osoby a tak v tomto prípade nemá testament vôbec účinkov a jeho relatívna neplatnosť (bezúčinnosť) rovná sa tu neplatnosti úplnej.

Z týchto dôvodov bola bezzákladná dovolacia žiadosť zamietnutá.